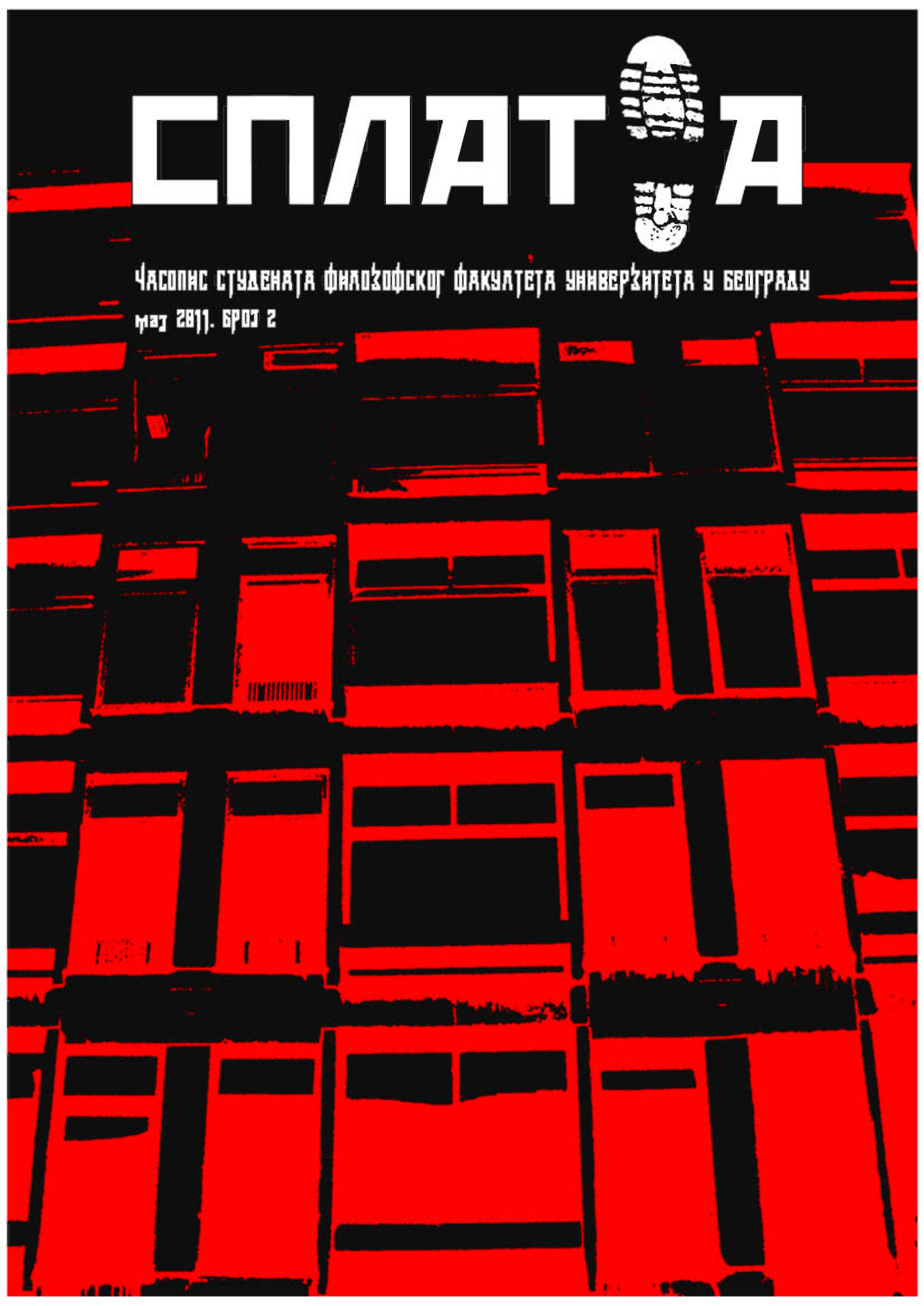

СПЛАТ : Д

ЧАСОПИС СТУДЕНАТА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
мај 2011. БРОЈ 2

САДРЖАЈКЛУБ СТУДЕНАТА
АНДРАГОГИЈЕ 3АКТУЕЛНО НА
ФИЛОЗОФСКОМ 5НАСИЉЕ, РАЗЛОГ
ИЛИ ИЗГОВОР 9ЦЕНТАР ЗА
ИНТЕГРАЦИЈУ
МЛАДИХ 11ПУТЕВИМА
РИМСКИХ ЦАРЕВА 14СКРИВЕНА
УМЕТНОСТ 17СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА И
УЧЕЊЕ 18ПРАИСТОРИЈСКИ
РАЗВОЈ ВИДЕО
СПОТА 22НОВИ РЕЛИГИЈСКИ
ПОКРЕТ 23

УСПОРЕНИ КАДАР 25

ИНТЕРВЈУ СА
ЈЕЛЕНОМ ХЕЛЦ 27КЊИЖЕВНИЧКИ
ИСПОД ЋЕБЕТА 29ПРОМОЦИЈА ПРВОГ
БРОЈА ЧАСОПИСА
СПЛАТОА 30

Реч је наша снага, наша моћ, наша истина. Нажалост, моћна је само она реч која је добро употребљена, која служи добром циљу. Томе ми тежимо, да ојачамо, просветлимо и осветлимо нашим речима, а да ли у томе успевамо, на вама је да оцените. Ми, СПЛАТОА, имамо моћ која са собом вуче и велику одговорност – речи су наш разлог постојања и оне не креирају само наш свет, већ и свет свих вас. И баш због тога, не остаје нам ништа друго осим да се трудимо, да научимо како да плешемо по ивици жилета, жонглирајући правим, али и погрешним речима. Јер, реч може да убије, поготово она прејака, што би рекао Бранко Миљковић. Јака је реч она која је истинита, а истина није само бинарна опозиција појму лаж. Истина је тешка, трома, болна и често фатална. Није лако говорити људима истину када они сами не желе да је прихвате. Ми је говоримо, без обзира на све, чак и по цену онога у шта смо уложили сваки део себе. А шта вам говоримо? Говоримо вам о сваком нашем даху, јер је сваки текст, свако слово на овим страницама, део нас. Говоримо вам о ономе на шта можда зажмуримо јер је друштвено неприхватљиво, као што је инклузија друштвено маргиналних група. Говоримо вам и о лепим стварима, попут архитектонске уметности поред које пролазимо свакодневно, а не обраћамо пажњу на њу, баш зато што је тако уобичајена. Говоримо вам о култури, која је у тако лошем стању да ју је готово немогуће рециклирати. Говоримо вам о друштву, о томе колико је тешко постати део њега и колико га је лако девалвирати. Говоримо вам о нама, о нашим циљевима и плановима, о нашем факултету и нашим колегама. Говоримо вам и оне најскривеније мисли које могу бити записане. Говоримо вам о свему, а ваше је да то прочитате.

“А ја вам кажем да ће за сваку празну реч коју кажу људи, дати одговор у дан страшног суда, јер ће се својим речима оправдати, и својим ће се речима осудити.”

Јеванђеље по Матеју, 12:36-37

Главни и одговорни уредник
Христина Цветинчанин Кнежевић

Редакција часописа СПЛАТОА

Главни и одговорни уредник: Христина Цветинчанин Кнежевић
Заменик гл. и одг. уредника: Реља Пекић
Редакција: Марија Милошевић, Марија Стаменковић, Никола Лекић, Тања Младеновић
Лектор: Ива Симовић
Спољни сарадници: Маша Сеничић, Младен Калпић
Графички уредници: Димитрије Крњајски, Василије Савић

Редакција СПЛАТОА жели да се захвали Анђи из Рачунарског центра која нам увек излази у сусрет и помаже нам, било да је реч о обавештењима на сајту Факултета, информацијама на вордпресу, Водичу за бруцоше или организацији састанака редакције. Без ње ни један наш пројекат не би био то што јесте! **Анђо, хвала Вам!**

Клуб студената андрагогије налази се на нашем факултету. Клуб је основан 7. 6. 2010. год. када је званично и почео са радом. На оснивачкој скупштини било је 10 студената андрагогије, са сваке године студија по неколико представника. Данас Клуб води седморо људи, студената андрагогије треће и четврте године, док чланове Клуба чине студенти свих година студија. Нешто више о Клубу Студената Андрагогије ће нам рећи Тамара Танасијевић, чланица Савета КСА.

Колико чланова има ваша организација?

Поменута група од 10-ак студената предано је радила на остваривању идеје стварања Клуба. Шест месеци након оснивања, једног реализованог пројекта и промоције Клуба по свим студијским годинама на катедри за андрагогију, број чланова Клуба се знатно увећао и данас броји 70 чланова. Од тих 70 чланова више од 50% су веома активни чланови, који доприносе раду Клуба. Такође, Клуб има и једног почасног члана за сада. Почасни члан је проф. Душан Савићевић, коме је чланска карта уручена током реализације првог пројекта Клуба под називом Друштво које учи.

Пошто сте релативно млада организација, да ли сте до сада имали пројекте и какви су вам планови за будућност?

Реализовали смо у октобру пројекат под називом “Друштво које учи”, који је имао за циљ размену знања и искуства из области андрагогије са колегама студентима из Словеније, као и елементе интеркултуралне размене. Угостили смо 25 студенкиња педагогије и андрагогије на три дана. Током њиховог боравка организовали смо низ академских активности, искористили прилику да госте упознамо са културним и забавним Београдом и да доста научимо једни од других. Сама чињеница да је то био први пројекат који је Клуб реализовао и да чланови тима, који су управљали истим, нису имали ранија искуства у вођењу пројекта, као главни координатор читаве приче била сам веома задовољна. Што се тиче даљих планова, Клуб тренутно у сарадњи са ИПА-ом (институт за педагогију и андрагогију) и Филозофским факултетом ради на организацији Андрагошког дана. Тај пројекат води Милош Јањић, који иначе и обавља функцију председника Клуба. За јун следеће године у плану је организација паралелне БАСОПЕД конференције за радове студената из земаља из региона, и то би било за сада то од већих пројеката. Од мањих издвојила бих повратну посету Словенији у марту, организацију курсева модерних вештина у сарадњи са осталим факултетима, покретање сајта и часописа, мини пројекат “туторство” који има за циљ помагање студентима млађих генерација...

**КЛУБ СТУДЕНАТА АНДРАГОГИЈЕ
ИНТЕРВЈУ СА ТАМАРОМ ТАНАСИЈЕВИЋ.
СТУДЕНТКИЊОМ ТРЕЋЕ ГОДИНЕ АНДРАГОГИЈЕ**

КЛУБ СТУДЕНАТА АНДРАГОГИЈЕ ИНТЕРВЈУ СА ТАМАРОМ ТАНАСИЈЕВИЋ, СТУДЕНТИЊОМ ТРЕЋЕ ГОДИНЕ АНДРАГОГИЈЕ

На које све начине заинтересовани студенти могу да вас контактирају ?

Сви заинтересовани за сарадњу са Клубом могу нас контактирати на мејл клуба:
klubstudenataandragogije@gmail.com
 преко facebook групе, или на мој лични мејл :
tanasijevect@gmail.com
 или контакт телефон:
 060/066-40-98.

Да ли мислиш да Андрагогија у нашој земљи има добру перспективу после завршених студија?

Ако занемарим свој став према чињеници да живимо у Србији где мало шта има перспективу и реално сагледам ситуацију, мој одговор би гласио да! Андрагогија као релативно млада наука има перспективу. Организационе способности су све неопходније и стичу све већу популарност, став према образовању се мења, однос старих и младих у популацији такође утиче на промену перспективе, тржиште рада просто вапи за интервенцијом стручњака. Е сад, да ли ћемо изаћи са факултета као стручњаци или

као доживотни кандидати за националну службу за запошљавање, али са ове стране шалтера, зависи само и искључиво од нас самих!

Већина вас није упозната са нашим колегом, Савом Самарцићем, председником Студентског парламента. Овај студент треће године историје ће следећих годину дана бити задужен за све наше проблеме и помагаће нам да их успешно заједничким снагама решимо. Сава, као и сви ми, има исте жеље, проблеме и тежње и нада се, да ће заједно са колегама у Парламенту успети да их успешно реализује и реши.

Ко је Сава? После завршених студија волео би да ради као професор у основној школи или гимназији у свом граду, Смедеревској Паланци. Највише га интересује национална историја 19. и 20. века, распад СФРЈ, као и Први и Други светски рат. Тренутно живи у студентском граду, у првом блоку, у слободно време воли да се дружи са колегама са смера, а петком игра кошарку у сали факултета. Па ипак, иако делује као обичан студент, на себе је преузео велику одговорност, и ми му, из свег срца, желимо пуно успеха у даљем раду.

СПЛАТОА: *Какав је по теби однос студената и професора на Историји?*

Сава : Са одређеним професорима имамо добар контакт, као и већина колега са других смерова, али нису увек сви професори тако предусретљиви, што је, на крају крајева и уобичајено. Ипак, глобално гледано, слободно могу да кажем да је однос са професорима на историји коректан и да су ту за нас, и да нам увек изађу у сусрет.

СПЛАТОА: *По твом мишљењу, који су главни проблеми на Филозофском Факултету?*

Сава : Наш факултет је, како многи кажу, универзитет за себе и то сваки смер понаособ. Мислим да је највећи проблем код студената, наш заједнички (не)рад по питању студентског активизма и организова

ња, као и лоша сарадња међу студентима других смерова. Не могу да кажем да студенти, на пример Историје, осећају нетрпељивост према студентима Филозофије, већ да неки студенти гледају друге колеге са неким подозрењем. Сви смо студенти овог факултета и треба да будемо солидарни.

СПЛАТОА: *Шта очекујеш од студентског парламента?*

Сава: Од студентског парламента очекујем да се заједно потрудимо да решимо проблеме који нас коче на факултету, како оне велике, који се тичу статуса студената, тако и оне који се тичу хигијенских средстава у већеима. Колико год тај проблем за неке деловао баналан, он то свакако није. Са друге стране, очекујем од других студената, који нису чланови студентског парламента, уколико имају неки пројекат или идеју како да побољшају наш положај као студената, да нам се обрате и да то заједно реализујемо. Битно је да студенти буду информисани шта, како и где ради студентски парламент и могу слободно да нам се прикључе на следећим седницама да бисмо заједно дискутовали о проблемима на факултету.

СПЛАТОА: *Да ли студентски парламент и сами студенти могу променити услове студирања на Филозофском?*

Сава: Сигурно. Што више студената долази на парламент, једино легитимно и законски одобрено средство за дијалог студената и управе факултета, то ће створити већу заинтересованост и климу да се нешто промени. Управа Факултета ће нас тако гледати озбиљније, уколико иза нас стоје колеге које нас подржавају у ономе за шта се боримо. А ако на седницу

АКТУЕЛНО НА ФИЛОЗОФСКОМ — ИНТЕРВЈУ СА
ПРЕДСЕДНИКОМ СТУДЕНТСКОГ ПАРЛАМЕНТА
САВОМ САМАРЦИЋЕМ

парламента дође око двадесетак студената, онда ми делујемо неозбиљно за наш факултет, јер тако стварамо слику да смо неозбиљни, разједињени и дезорганизовани.

СПЛАТОА: Зашто су студенти Филозофског Факултета незаинтересовани да се укључе у студентско организовање?

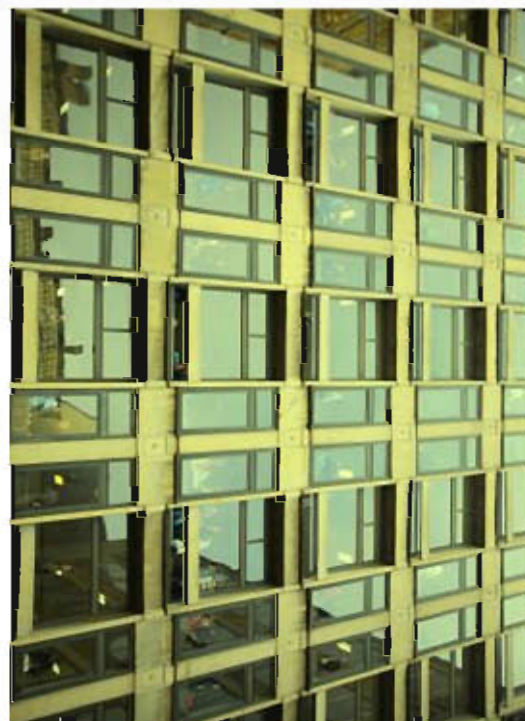
Сава : Један од главних разлога је што наше колеге немају поверења у студентски парламент, али и у друге студентске организације, а чак ни не знају да оне постоје. У недалекој прошлости неки студенти, који су раније водили Парламент, су својим понашањем девалвирали саму установу парламента. Парламент на Филозофском је некада био покретач свих студентских дешавања, а то треба и да остане! Ми ћемо се трудити да повратимо то изгубљено поверење, јер ми можемо да нам помогнемо да решимо своје проблеме везане за студирање на Филозофском.

СПЛАТОА: Бесплатно образовање?

Сава: Бесплатно образовање, то је супер ствар, али мислим да у скоријој будућности то није могуће извести. На Филозофском је школарина превелика, као и на другим факултетима, и то је, нажалост, тужна истина. Треба тежити ка томе да се школарине смање, али по мени, бесплатно образовање је неизводљиво, јер свако образовање има своје трошкове и мислим да не би могли да се подмире, барем не без одговарајуће финансијске помоћи одређених институција. Са друге стране, верујем да свако ко је озбиљан у намери да се континуирано школује, то може да постигне, јер је услов од 48 ЕСПБ бодова реалан, јер на већини смерова он представља 3/4 положених испита.

СПЛАТОА : Шта мислиш о пројекту Сплатао?

Сава: Мени је јако драго да постоји часопис Филозофског факултета, јер већ дуго низ година, ако не и деценију, колико сам чуо, није постојао. Појавили су се харизматични и вредни људи који желе да свој ентузијазам и слободно време искористе квалитетно како би информисали своје колеге о дешавањима на факултету. Ја им желим пуно среће у даљем раду, и да излази више бројева у једном месецу!

АКЦИЈА СРЕЂИВАЊА ПЛАТОА

Ова акција је осмишљена са циљем да оплемени и приближи студентски плато, који је годинама био симбол студентског организовања и окупљања студената, студентима.

До сада су у склопу ове акције, на предлог студената, а у сарадњи Студентског парламента Филозофског факултета са Градском чистоћом и Паркинг сервисом на Платоу постављене две нове канте за ђубре, направљен је нов распоред старих и постављен је један од 3 планирана чешља за бицикле (тренутно немају више у штеку).

Две нове канте су постављене у нише између терми како се ту не би више таложило смеће које је нередовно чишћено, док су старе канте приближене местима на којима се студенти највише концентришу. На нама само остаје да наше отпадке стављамо у исте и учинимо наш простор чистијим.

БИРАМ ДА РЕЦИКЛИРАМ!

На иницијативу Студентског парламента Филозофског факултета, а у сарадњи са Министарством за заштиту животне средине, на Факултету по спратовима су постављене канте за рециклажу папира.

Стога, позивамо све студенте да хартију одлажу у канте за рециклажу како би се одговорније понели према животној средини.

ЗАШТО?!

Прерадом старог папира, утроши се 60% мање енергије него када би тај производ добијали из дрвета.

Рециклажом једне тоне канцеларијског папира спасавамо 17 стабала.

Штедимо 4.200 KW електричне енергије, 32.000 литара воде, 1.400 литара горива.

ОСНОВАН КЛУБ СТУДЕНАТА СОЦИОЛОГИЈЕ!

После дужег времена Клуб студената социологије Филозофског факултета Универзитета у Београду обнавља свој рад!

После доста година, током којих на Филозофском факултету у Београду није било наше студентске организације, напoкoн је, на иницијативу самих студената, поново отворен Клуб студената социологије. Клуб је основан 17.12.2010. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду и представља организацију засновану на струковној, добровољној, научној, едукативној и непрофитабилној основи. Често се стиче утисак да је положај студената социологије, у односу на студенте сродних хуманистичких дисциплина лошији и то је оно што ми желимо да поправимо. Клуб окупља све заинтересоване студенте социологије који желе да допринесу афирмацији и промовисању социологије као науке. Позивамо све студенте који су заинтересовани за сарадњу, као и оне који мисле да могу да допринесу остваривању наших циљева, било позитивним духом, креативношћу, знањем или контактима, да нам се придруже.

Области деловања клуба су следеће:

1. Рад на програму и образовању студената Социологије кроз сарадњу са професорима и одељењем;

2. Сарадња и дружење студената Социологије кроз израду стручног часописа;

3. Успостављање контаката са институцијама, НВО, медијима, итд. ради волонтирања, стипендија, тренинга, праксе (стицања радног искуства) и будућег запослења.

Ако сте заинтересовани за сарадњу или мислите да можете допринети продубљењу знања, промовисању и побољшању положаја наше професије, јавите се!

Контакт:

Сутерен, кабинет 06

Телефон: 3206-128

Е-пошта: kssbeograd@gmail.com

Инфо: kssbeograd@gmail.com

Насиље које се одиграло у Београду показује да наше друштво има проблем. Дакле – друштво. „Млади људи“ који су протестовали „против одржавања геј параде“ (значи навода су апсолутно неопходни, јер то није био разлог, већ изговор), није скуп индивидуа са појединачним проблемима, јер они следе логику свог унутрашњег устројства. Што дужи боравак у притвору, то ће бити већи престиж у миљеу у коме се крећу. Они имају узоре, не у спортистима, већ у вођама проблематичних група. Њима је увек ближа идеологија да је неко други крив. Да ли је проблем у породици, неразумевању са околином, то и није толико релевантно, колико чињеница да са њима треба да се ради, чињеница да су они део нашег друштва са којим треба остварити дијалог. Они су директан продукт оне деценије у којој је друштво доживело слом и, као такви, рањива су и поводљива група.

Тешка економска ситуација као узрок насиља? Не ради се о томе. Друштво генерише проблем, али не лошом економском ситуацијом, већ својим нечињењем и непримереном равнодушносту на обрачунае којима мањина терорисе већину. Да, већину, јер мислим да је неспорно да је огроман број људи у Србији против физичког разрачунавања са неистомишљеницима. Немају перспективу? Када имаш између 15 и 20 година, што је просек година учесника, перспектива је јасна: идеш

у средњу школу, на факултет, радиш! Посао се може наћи, а факултети, ако средње школе не, пружају широк спектар наставних програма за све области интересовања. Тамо свако може да се истакне.

Дисконтинуитет који је направљен 2001. године, када се прешло од протеста против Слобе, до протеста против разних друштвених феномена, до тада непознатих, у режији деснице, претворио се у континуитет, јер је актуелан више од 9 година, закључно са најновијим случајем насиља. Од 2001. и спречавања организовања прве Параде поноса, паљења Бајракли џамије, као и оне у Нишу, спаљивања просторија Исламске заједнице у Новом Саду, спаљивања амбасада, разбијања центра Београда поводом хашпења Караџића (или, боље речено, времена на време), случаја Уроша Мишића, траје апсурдан низ случајева разбијања имовине грађана и институција који немају никакве везе са догађајима који су проузроковали ту противреакцију и повређивања полицајаца, који, углавном, представљају глинене голубове.

Тај низ траје, јер третирамо последицу, а не узрок. Он лежи у организацији десничара, у њиховој хијерархији.

Када десничари у новинама прочитају „Стојковић се тресао у италијанској свлачионици“, они не

осећају грижу савести, јер су постигли циљ. Они су лишени сваког осећаја одговорности. Они нису у стању да артикулисано или аргументовано изнесу став и опозицију нечему или некоме, већ квалификацијом да је нешто „антисрпско“ врло брзо мобилишу довољно људи за циљеве који се дефинишу међу малом групом људи. Вешто комбинујући податак да око две трећине људи у Србији сматра хомосексуализам болешћу, успели су да амортизују јавно мњење до мере да су поједини демагози утврдили да не било немира да није било Параде поноса.

Греше. Живот се мора одиграти без обзира на претње. Ако пратимо ипак резон да се „ништа не би десило да није било Параде“, онда не би, дакле, било проблема у Дому културе Студентски град да није било Габријела Савића и његовог виђења авангардне уметности; не би било проблема у Галерији „Контекст“ да није било дрских уметника из Приштине који су се, макар и уметнички, осмелили да прикажу Јашарија; не би било нереди у центру града да није било фигура Битефа; не би се ништа десило на Обилићевом венцу да није било Француза и несрећног Татона. Није потребан темељни разлог, потребан је изговор како би се исказао национализам и лудило. А за то није потребно бити претерано интелегентан. Довољно је послушати вођу екипе који каже вредностима, да је неко или нешто,

да нешто није у складу са традиционалним српским вредностима, да је неко или нешто непријатељ и епилог се зна.

Главна одговорност лежи, ипак, на држави која поседује механизме репресије. У овом случају она је и више него добродошла. Угрожени смо СВИ, јер не знамо шта ће од стране ко-зна-кога бити дефинисано као непожељно у овом друштву. Они квалификују „педерастичку“, „болест“, „породичне вредности“, пожељну уметност. Ову ситуацију не може да реши полиција, већ хватање у коштац са менталитетом мржње, покушај социјализације људи који се можда сматрају отуђеним, али и примена модела скандинавских земаља и Британије у обрачуна са овим типом проблема.

Једно је сигурно: ово што се догађа НЕМА БЕЗЕ са сиромаштвом. Много људи је егзистенцијално угрожено, петина становништва живи испод границе сиромаштва, људи проживе читав радни век и не успеју да обезбеде свој стан, али не уништавају град и људе око себе. Стил живота, лична амбиција, визија себе у будућности, све нас појединачно одређује. И то је наше право. Али, на друштву и држави, која њиме координира, јесте да укажу на црвене линије испод којих се не иде и да укажу на границу толеранције и разумевања. Дакле, друштвено прихватљиво - шта је?

ИНТЕРВЈУ СА ЈАСНОМ ЦИЦМИЛ, ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ МЛАДИХ

Протеклог месеца испред факултета врло често сте могли да сретнете насмејане тинејдере, како за штандом, чак и по киши, продају часопис ЛИЦЕ УЛИЦЕ. Већина вас вероватно није упозната са овим пројектом, везаним за интеграцију младих који припадају угроженим категоријама, које виђамо свакодневно, али их врло често не региструјемо. Нешто више о овом пројекту, али и другим пројектима који су везани за укључивање младих, који су за већину нас невидљиви, у свакодневни, нормални живот, питали смо Јасну Цицмил, координаторку за образовање у Центру за интеграцију младих.

СПЛАТОА: *Речи нам шта је ЦИМ?*

Јасна: Центар за интеграцију младих је неваљина организација основана 2004. године у Београду. ЦИМ је 2005. године започео програм рада са децом и младима који живе и/или раде на улици у централним градским општинама. Специјални педагози и социјални радници укључени у овај програм сматрали су да је укључивање ове, посебно рањиве деце, једино могуће ако је базирано на добровољности, поверењу, неосуђујућем ставу, индивидуалном приступу, прецизном информисању, партиципацији деце и поштовању права детета. Непосредно након почетка рада на овом програму, тим који координише програм је био у посети програмима за заштиту ове посебно осетљиве групације деце и младих у Енглеској, Америци, Канади и Африци.

СПЛАТОА: *Ко су деца улице?*

Јасна: Деца без дома, деца са бурном и непромењивом прошлошћу. Сви смо их често виђали, али много ређе смо мислили о њиховим животним причама. Остављени су од својих најближих, који можда нису више живи, или нису могли, а вероватније нису желели о њима да брину. На улици, лети и зими спавају по хаусторима, клупама, картонским кутијама, шахтама, парковима где их виђемо сваког дана. Боре се за живот, преживљавају бришући стакла наших аутомобила, прошњом, чувајући па ркинге или продајом ствари које смо ми сами одбацили. Опстају, јер верују да може и боље. А верујемо и ми!

СПЛАТОА: *Шта је пројекат Лице улице?*

Јасна: Центар за интеграцију младих у сарадњи са Смарт Колективом, Радном Организацијом и глумцем Браниславом Трифуновићем, покренуо је нови пројекат издавања уличних новина Лице Улице. Лице Улице је магазин који се појављује на улицама једном месечно, а продају га искључиво бескућници, млади улице, најсиромашнији и најугроженији припадници маргинализованих група. Мисија Лица улице јесте да допринесе решавању проблема сиромаштва и ублажавању социјалне и културне искључености бескућника, кроз стварање услова за легално остваривање прихода и укључивање у друштвене токове.

СПЛАТОА: *На који начин часопис Лице улице помаже младима улице?*

Јасна: Уличне новине Лице улице нуде продавцу позитивно искуство самопомоћи које пробија изолацију коју многи бескућници осећају. Такође, уз подршку и рад са особама ангажованим на реализацији пројекта продавци имају прилику да развијају здраве односе са одраслим особама, у атмосфери где се посебно обраћа пажња на одговорност и поштовање договора

који се направе. Током реализације пројекта, продавци ће имати прилику да стекну животна/практична искуства, вештине и знања, који им не би били другачије доступни. Корист уличних новина превазилази економске оквире. Оне граде везе између продавца и читаоца јер се продаја обавља лицем у лице. Оваква интеракција помаже у грађењу мостова између најсиромашнијих и шире јавности и помаже људима да схвате кључна питања социјалне ексклузије бескућника. Лице Улице неће само бити прилика да се материјално оснаже најугроженији, већ и да им се да могућност да гласно проговоре о себи и својим тешкоћама, о свом животу, надама, напорима и успесима.

СПЛАТОА: *Поред Лица улице, ЦИМ се бави и укључивањем деце из нехигијенских насеља у обавезни програм предшколског образовања?*

Јасна: Основна идеја пројекта је пружање подршке деци и њиховим породицама на почетку укључивања у образовни систем како би се створила јака основа за даљи наставак школовања и одржала мотивација за њихову даљу социјализацију. Искуство нам показује да рано укључивање у друштвене системе даје најбоље резултате и омогућује потпуну интеграцију и социјализацију деце, што и јесте крајњи циљ нашег пројекта. Како бисмо обезбедили редовност и како бисмо на свакодневном нивоу имали

информације о току програма наш тим волонтера је задужен да свакога дана прати децу од куће до обданишта и награг. Рад волонтера подразумева директну и константну супервизију корисника као и праћење њиховог напретка и указивање на евентуалне проблеме са којима се суочавају.

СПЛАТОА: Ко су та деца?

Јасна: Циљна група на овом пројекту су деца која узрастом одговарају онима који би требало да буду уписани у предшколски програм/школу, а налазе се у неформалном насељу на територији општине Палилула, Мали Лесковац. Као и сви досадашњи пројекти ЦИМ-а и овај подразумева укључивање великог броја волонтера. Сматрамо да је за унапређење положаја маргинализованих група неопходно да млади узму активно учешће у социјалним проблемима и раде на мењању негативних стереотипа у својим заједницама. Пројекат је започет прошле године када је 14оро деце из насеља на Палилули уписано у два обданишта. По завршетку припремно предшколског програма пружили смо подршку деци и њиховим породицама при упису у основну школу и сада ових 14оро малишана редовно похађа први разред. Пројекат је настављен и од октобра ове године у истом насељу, али сада са много већим бројем деце. Педесеторо малишана свакога дана, уз помоћ наших волонтера, одлази у обданишта на територији општина Палилула, Звездара и Вождовац.

СПЛАТОА: А ко су волонтери?

Јасна: Свакако девојке предњаче, што се поделе према полу тиче. Некако имам утисак да је у друштвеним наукама уопште много више заступљена женска страна. Дакле, највише је девојака које се јављају за волонтирање, са друштвених факултета. Раније су се највише јављали студенти ФАСПЕРА (Дефектолошки факултет) са последњих година студија, или апсолвенти који желе искуство. Сада је мало другачије, заступљени су социологија, педагогија, Учитељски факултет. Што се година тиче, то су махом млади људи, између 20 и 30 година. Дешава се и да се пријави неко старији, али ретко.

СПЛАТОА: Како вас студенти ФФ могу контактирати?

Јасна: Молимо све заинтересоване волонтере да нам пошаљу кратко мотивационо писмо и свој контакт, а ми ћемо вам се јавити и позвати вас на разговор. Ваша спремност и мотивација су нам неопходни да реализујемо наше пројекте који ће деци укљученој у живот и рад на улици обезбедити лепшу будућност. Уз вашу подршку успећемо у томе!

Јасна Цицмил, координаторка за образовање у Центру за интеграцију младих

email: jasna.cicmil@cim.org.rs

Ана Матић, координаторка волонтера у Центру за интеграцију младих

email: ana.matic@cim.org.rs

Христина Цветинчанин Кнежевић

ОБЕЗБЕДИМО ЛЕПШУ БУДУЋНОСТ
ДЕЦИ УМЛАДИ!

Идеја да се сви археолошки локалитети римске културе повежу у једну културно-историјско-туристичку руту, постоји већ пар година. Следећи корак би био повезивање са сличним пројектима у околним земљама, у циљу привлачења туриста из удаљених дестинација.

На тлу данашње Србије, рођено је и живело чак 16 римских царева. Свакако, најпознатији од њих је Константин I Велики, затим Трајан Деције, Галерије, Диоклецијан ... иза њих су остали локалитети и споменици као што су: Сирмијум (Сремска Митровица), Сингидунум (Београд), Виминацијум (Костолац), Трајанова табла, мост на Ђердапу, Дијана (Кладово), Феликс Ромулијана (Зајечар), Медијана (Брзи Брод, Ниш) и Јустинијана Прима (Лебане). Дакле идеја је да се сви они повежу једном рутом, дугом 600 километара, коју ће пратити одговарајући културни садржај. Тако ће, на пример, програм водити професионални водичи са циљем да представе успон и пад Источног Римског Царства када је његова престоница био Сирмијум, док ће уз то туристи моћи да пију римско вино, једу дардански сир, возе римске двоколице или галију, обуку римске тоге или да проведу ноћ у римском пансиону.

Сви ови цареви владали су у време, када је Империја била у највећим кризама, у трећем и четвртном веку. Већина њих је била скромног порекла, изабрани за вође од стране њихових оданих војника. Водили су жестоке ратове, али доба мира проводили су у својим завичајима градећи величанствене летњиковце, мостове, путеве и винограде, ковали новац, ишли у лов и дизали велелепне храмове и гробнице. Неки од њих су били прогониоци хришћана, као на пример Галерије, који је због тога оштро критикован и омражен од стране историјских писаца, док је заправо само спроводио наредбе цара Диоклецијана, највећег прогониоца хришћана.

Као што је горе поменуто, најзначајнији римски цар са ових простора је Константин I Велики, рођен у дому Констанција Хлора и мајке Јелене која му је усадила хришћанска начела, а који је од малих ногу одгајан у војничком духу. Он је паганско римско царство претворио у хришћанско Миланским едиктом 313. године. У свом родном Наису саградио је низ значајних објеката.

Сирмијум – је био један од 4 римске престонице, а развио се од илирског насеља. У њему и околини рођено је неколико римских царева: Проб, Клаудије Готски, Аурелијан Максимијан, Констанције II и Грацијан. Био је значајан економски центар, а у 3. веку наше ере проглашен је за једну од престоница Царства. Данас се у њему налазе остаци палате, терми, позоришта и хиподрома. Његова права величина се још скрива испод Сремске Митровице.

Виминацијум – је био главни град провинције Горње Мезије и легијски логор од 1. до 4. века. Стални логор легије VIII Клаудије поред кога niche и цивилно насеље. У 3. веку добија статус колоније и право ковања новца. Откривени су: амфитеатар, терме, гробнице и монументална капија. Свакако, локалитет са највећим потенцијалом, чија се права величина још крије под земљом, јер је до сада ископано око 3 % од укупне површине.

Феликс Ромулијана (Гамзиград) – овај комплекс, изграђен крајем 3. и почетком 4. века, чине Царска палата и место где су сахрањени Галерије и његова мајка Ромула, по којој је ово здање и добило име. Данас се налази под заштитом Унеска. Ромулијана је замишљена по узору на Диоклецијанову палату у Сплиту. Овде се налазе фасцинантни мозаици, фреске и скулптуре које представљају врхунац уметности тог доба.

Сингидунум – завичај цара Јовијана, први пут се помиње у 2. веку наше ере код географа Птолемеја. Налазио се на римском лимесу, тачно на граници између провинција Мезије, Паноније и Далмације. Град се састојао од 3 одвојене целине, војног логора, насеља за војнике и насеља за цивиле. Као и у Сирмијуму и овде се величина града скрива испод данашње престонице.

Ђердап – на обалама Дунава су се кроз историју непрекидно смењивали народи и насеља. Римљани су овде утврдили природну границу на Дунаву – лимес, системима утврђења од којих су највећи Дијана и Понтес. Овде се налазе и остаци пута цара Трајана као и остаци једног од највећег подухвата у антици – изградња моста преко Дунава који је приказан на Трајановом стубу у Риму. Са реке се може видети и чувена Трајанова табла, споменик који сведочи о градњи пута према Дакији.

Римски цареви рођени на нашем тлу:

Трајан Деције
(249 – 251)

Клаудије II Готски
(268 – 270)

Аурелијан
(270 – 275)

Проб
(276 – 282)

Максимилијан
(285 – 305, 310)

Констанције Хлор
(293 – 306)

Галерије
(293 – 311)

Максимијан Даја
(305 – 313)

Флавије Север
(305 – 307)

Константин I Велики
(306 – 337)

Лициније
(307 – 324)

Констанције II
(337 – 361)

Ветранион
(350)

Јовијан
(363 – 364)

Грацијан
(367 – 383)

Констанције III
(421)

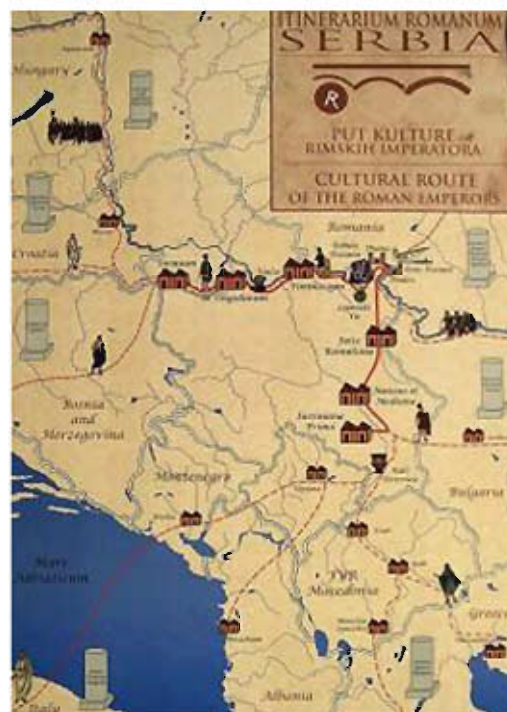
Медијана (Наисус) – је била предграђе Константиновог родног града, економски комплекс са низом летњих резиденција. Данас су одлично очуване терме и мозаици.

Јустинијана Прима – Царичин град дужине преко 500 метара који је изградио цар Јустинијан за себе и супругу Теодору. Језгро чине акропољ, Горњи и Доњи град који су окружени бројним споменицима. Остаци базилике, јавних и приватних здања, улица са портицима сведоче о некадашњој велелепности овог рановизантијског места које има континуитет са старим Римом.

Путевима римских царева је требало да буде, до сада, невиђен пројекат на овим просторима. Идеалан план за развој туризма, али и дизање јавне свести о важности очувања културног наслеђа, које је део и светске баштине. На његовој реализацији раде Министарства економије и културе, у сарадњи са локалним заједницама и музејима, Републичким заводом за заштиту споменика, Археолошким институтом... Али, као што је то чест случај у нашој земљи, тренутно је и овај пројекат на чекању.

С циљем препознавања и коришћења наших туристичких капацитета објављена је и монографија "Itinerarium Romanum Serbie" на енглеском језику која води читаоце по путевима римских императора, који чекају да им се обнови некадашња слава и да постану "бренд" по коме ће Србија бити препознатљива свету. Можемо се само надати да ће овај пројекат ускоро угледати светлост дана.

СКРИВЕНА УМЕТНОСТ

Почетком новембра месеца у галеријском простору Туристичког информативног центра, у Кнез Михаиловој 6, приказана је изложба под називом "скривени ћошкови Београда" у организацији Друштва историчара архитектуре Србије. Наиме, десет младих историчара архитектуре је дошло на идеју да фотографијама нашег главног града приближи свој предмет истраживања као и саму београдску градитељску баштину широј публици. На панелима су приказани свима нама познати делови града (сатови, фонтане, портали, фасаде...) поред којих пролазимо свакодневно, али их не примећујемо. Дакле, ова синтагма скривени ћошкови се не односи на неке завучене делове града, већ на наше најрепрезентативније грађевине, по којима је Београд познат у свету, али не и код домаће публике.

Сви знамо колико је велика жеља већине младих Београђана да посете неке од европских престоница, да разгледају чувене грађевине Беча, Прага, Берлина... али и колики број тих истих младих људи није у довољној мери истражио свој сопствени град. Поставља се питање због чега је таква ситуација? Да ли смо превише заокупљени свакодневним пословима и многобројним обавезама или нам, пак, наш град изгледа безначајно у поредјењу са светским метрополама?

Данас млади људи шетају Кнез Михаиловом улицом дивећи се новој јесењој колекцији у брендираним радњама и ретко коме ће пасти на памет да се загледа у фасаду зграде где је смештена та радња, фасаду која поред своје естетске вредности баштини дух прошлог времена и сведочи, не само о његовој архитектури, већ и о животу станара који су насељавали просторије иза тих фасада. Журећи ка улици Страхињића Бана, где је смештен највећи број кафића у Београду, занемарујемо ћошак који је посвећен једном од највећих сликара модерне уметности, Салвадора Далија, и одмах иза тог ћошка таблу за ресторан у облику дорског стуба који се зове Партенон, по истоименом античком атинском храму, дакле у само два квадрата Београд је успео да споји античку и модерну уметност, а тиме би се ретко који град могао похвалити. Ако подигнемо поглед још више, видећемо импозантне куполе које прекривају готово читаву панораму нашег града и приметимо да се оне у многоне разликују од светских, поготово она на Дому Народне скупштине, али нажалост тренутно и ако бисмо хтели да је ближе осмотримо, скеле би нам то онемогућиле. Баш као овде и на Народном музеју скеле су ту, због реконструкције већ скоро једну деценију, због недостатка средстава и то је нов проблем, који је можда делом заслужан за незаинтересованост и необразованост младе популације када су уметничке вредности, које чува наш град, у питању. Но, на нама је да бар онај вид уметности који нам је доступан искористимо на најбољи начин, да посећујемо оне музеје који раде (како-тако) и да се боримо за отварање нових, као и за бржу реконструкцију и унапређивање већ постојећих.

Познато је да је социјализација процес којим јединка учи како да се понаша у друштву како би касније била прихваћена од самих чланова друштва. Дакле, ради се о процесу учења при коме ми усвајамо норме и правила своје културе те постајемо способни да сарађујемо у друштвеним односима. Дословно тај појам значи "учинити друштвеним". Да би свако од нас постао друштвен, мора да прође кроз дуг и исцрпан процес учења, најпре основних видова понашања. Човек током целог живота учи и исто толико се социјализује. Како су ова два процеса повезана сазнали смо из разговора са Миланом Марковићем, цењеним професором Психологије учења на Филозофском факултету у Београду.

СПЛАТОА: Шта је социјализација?

Проф. Марковић: Када је реч о социјализацији, данас се психолозима чини значајним класично разликовање на примарну и секундарну социјализацију. Примарна социјализација је у ствари рана, тиче се раног контакта и ране изложености детета код људи. Прављене су многе студије на животињама јер не можете да радите студије на деци која су мало драстичнија, попут студија са лишавањем. Објекат згодан за везивање, детету током ране социјализације, или животињама у студији са животињама, обично је мајка или, рецимо код паса, што је Скот студирао, друштво људи. Скотови налази, пре неких педесетак година скоро, показују да ако пас на почетку живота, неких првих 2 до 3 месеца, не дође у друштво људи, он не може бити припитомљен; остаје полу-дивљи или дивљи. Овде уочавамо да је рана социјализација незаменљива и иреверзибилна.

СПЛАТОА: Шта у овом случају значи иреверзибилна?

Проф. Марковић: Вратимо се студији са псима. Ако је пас на време изложен друштву људи, он никад више неће бити диваљ, попут дивљег пса, или бар не у тој мери. Дакле, иреверзибилност значи да ће увек бити осетљив на присуство људи и да ће увек тражити њихово присуство. Мој пас се слично понашао. Стицајем околности сам морао да га дам јер нисам имао више услова да га држим. И након 7 година, иако је био код мене само 6 месеци, пас ме је препознао.

СПЛАТОА: Поменули сте да постоји и секундарна социјализација. Да ли бисте могли да објасните?

Проф. Марковић: Када говоримо о секундарној или каснијој социјализацији, треба нагласити да се овде не ради ни о каквом инструменталном учењу или неким таквим механизмима учења, овде се ради о експозиционом учењу односно изложености организма, присуству неког објекта згодног за везивање. Код паса, то могу да буду мајка и људи. Секундарна социјализација код људи се обавља у друштву других људи и она има елементе инструменталног учења. Социјална средина је богата поткрепљењима за појединца, човека, за друштвено биће и ми верујемо да се она добрим делом увежбава инструменталним учењем и социјалним учењем које има примесе инструменталног.

СПЛАТОА: Шта се дешава са јединком ако постоји рано лишавање односно, ако не дође до раног везивања за мајку или погодан објекат?

Проф. Марковић: Постоје велике шансе да се то деси. Ту можемо поменути студију Болбија, по чијем мишљењу дете треба да је везано за неку људску јединку уколико неће да трпи последице лишавања. Дакле, шта подразумевамо под тиме шта није лишавање треба да

Познато је да је социјализација процес којим јединка учи како да се понаша у друштву како би касније била прихваћена од самих чланова друштва. Дакле, ради се о процесу учења при коме ми усвајамо норме и правила своје културе те постајемо способни да сарађујемо у друштвеним односима. Дословно тај појам значи "учинити друштвеним". Да би свако од нас постао друштвен, мора да прође кроз дуг и исцрпан процес учења, најпре основних видова понашања. Човек током целог живота учи и исто толико се социјализује. Како су ова два процеса повезана сазнали смо из разговора са Миланом Марковићем, цењеним професором Психологије учења на Филозофском факултету у Београду.

СПЛАТОА: *Шта је социјализација?*

Проф. Марковић: Када је реч о социјализацији, данас се психолозима чини значајним класично разликовање на примарну и секундарну социјализацију. Примарна социјализација је у ствари рана, тиче се раног контакта и ране изложености детета код људи. Прављене су многе студије на животињама јер не можете да радите студије на деци која су мало драстичнија, попут студија са лишавањем. Објекат згодан за везивање, детету током ране социјализације, или животињама у студији са животињама, обично је мајка или, рецимо код паса, што је Скот студирао, друштво људи. Скотови налази, пре неких педесетак година скоро, показују да ако пас на почетку живота, неких првих 2 до 3 месеца, не дође у друштво људи, он не може бити припитомљен; остаје полу-дивљи или дивљи. Овде уочавамо да је рана социјализација незаменљива и иреверзибилна.

СПЛАТОА: *Шта у овом случају значи иреверзибилна?*

Проф. Марковић: Вратимо се студији са псима. Ако је пас на време изложен друштву људи, он никад више неће бити диваљ, попут дивљег пса, или бар не у тој мери. Дакле, иреверзибилност значи да ће увек бити осетљив на присуство људи и да ће увек тражити њихово присуство. Мој пас се слично понашао. Стицајем околности сам морао да га дам јер нисам имао више услова да га држим. И након 7 година, иако је био код мене само 6 месеци, пас ме је препознао.

СПЛАТОА: *Поменули сте да постоји и секундарна социјализација. Да ли бисте могли да објасните?*

Проф. Марковић: Када говоримо о секундарној или каснијој социјализацији, треба нагласити да се овде не ради ни о каквом инструменталном учењу или неким таквим механизмима учења, овде се ради о експозиционом учењу односно изложености организма, присуству неког објекта згодног за везивање. Код паса, то могу да буду мајка и људи. Секундарна социјализација код људи се обавља у друштву других људи и она има елементе инструменталног учења. Социјална средина је богата поткрепљењима за појединца, човека, за друштвено биће и ми верујемо да се она добрим делом увежбава инструменталним учењем и социјалним учењем које има примесе инструменталног.

СПЛАТОА: *Шта се дешава са јединком ако постоји рано лишавање односно, ако не дође до раног везивања за мајку или погодан објекат?*

Проф. Марковић: Постоје велике шансе да се то деси. Ту можемо поменути студију Болбија, по чијем мишљењу дете треба да је везано за неку људску јединку уколико неће да трпи последице лишавања. Дакле, шта подразумевамо под тиме шта није лишавање треба да

постоји објекат за који треба јединка да се веже, да постоји уопште, шанса за везивање и да та веза буде континуирана тј. непрекидна. Понекад су и научници претеривали. Болби и сарадници су рецимо сматрали да мајка свих 24 часа треба да буде са дететом. За добру социјализацију, то није добро, јер због сталног присуства мајке, дете не може да формира тзв. постојани објекат. Да би се формирао постојани објекат, потребно је да мајка бар повремено буде одсутна, како би се дете извежбало да ће се мајка вратити. Такав ефекат се уочава и код резуса.

СПЛАТОА: *Каква је атмосфера потребна да би се дете нормално развијало и касније укључило у друштво?*

Проф. Марковић: У поменутим истраживањима, наводило се да је на почетку потребна једна особа за коју би се јединка везала, а касније две. То је Маргарет Мид оштро критиковала, јер је та прва особа за коју би се дете везало мајка, што представља покушај везивања жене за кућу. Све су то можда били претерани захтеви. Није се пуно истраживало на деци, па су се посматрања често допуњавала. Радила су се истраживања у којима су посматрана деца налажена у различитим ситуацијама са децом из породица. Потребно је да дете одраста у породици, у једној интимној атмосфери, где постоје оба родитеља у нешто каснијем периоду – тако је бар Болби видео. Није потребно да стимулација буде превише нежна, јер су рађене разне студије на резусима у чију аналогију са људима можемо да верујемо, већ је важно да постоји присуство објекта и да буде стимулативан. Харлов је радио експерименте на резусима са вештачким грубим мајкама, где се испоставило касније да резуси нису претрпели нека огромна оштећења, иако су мајке биле делимично грубе, што је представљало експериментални фактор.

СПЛАТОА: *Зашто се људи деле у групе?*

Проф. Марковић: Узмимо за пример Шехтерово истраживање. Он је кренуо са претпоставком да људи који брину једну бригу, односно имају једну врсту проблема, треба да се друже са људима који имају исту такву врсту проблема, исто као што када су неки људи весели из неког разлога, они треба да се друже са људима који су весели, што се испоставило као тачно. То је потврдио својим чувеним експериментом на узорку групе девојака којима је рекао да треба да учествују у једном, мало драстичнијем експерименту, али да морају да сачекају мало. На питање са киме желе да сачекају, да ли са девојкама које учествују у овом или неком мало блажем експерименту, одговориле су да желе да чекају са првом групом девојака. У пракси то можемо поредити нпр. са различитим несрећним и конфликтним догађајима. Уопште, када размотримо тај афилијативни мотив код других људи, видимо да углавном теже да буду у друштву других људи, што је индивидуална ствар, јер многи могу јако дуго да издрже сами, а да им ништа не фали, што наравно условљава то да је имао нормалан развој. Но, опет, постоје људи који не могу да буду баш тако лако сами и испитивања су показала да је то у вези са анксиозношћу. Што су људи анксиознији, то више теже да буду у друштву других људи, што има даје осећај сигурности. Многе студије су то показале.

СПЛАТОА: *Већ сте нешто поменули, али можете ли рећи који све процеси учења учествују у социјализацији, који су најчешћи и зашто?*

Проф. Марковић: У раној социјализацији, као што сам већ напоменуо, потребна је само изложеност организма, утискивање и друге врсте експозиционог учења,

док је за каснију социјализацију битно социјално учење и учење по моделу, наравно.

СПЛАТОА: *Учење по моделу обухвата обухвата имитацију, идентификацију и учење учењем улога. Који облик је најчешћи и зашто јединка учи баш на тај начин?*

Проф. Марковић: Учи, јер је способна да учи. Најчешће је то имитација, али битно је навестити да не уче и имитирају само људи, и велика је заблуда мислити да мора постојати нека афективна веза између објекта који се имитира и имитатора.

СПЛАТОА: *Зар при идентификацији не би требало да постоји емотивна везаност?*

Проф. Марковић: Можда, али она није потребна за учење. Узмимо за пример великог глумца, Чарли Чаплина, који је маестрално имитирао Хитлера, баш у оно време када је Хитлер директно угрожавао народ коме је Чарли Чаплин припадао. Ту није дошло ни до какве емоционалне везаности, нити било какве идентификације са Хитлером.

СПЛАТОА: *Можете ли ми рећи, да ли дечија игра утиче на припремање улога одраслих? Ако утиче, на који начин долази до тога?*

Проф. Марковић: Улога дечије игре је кардинална, јер ако спречите децу да се играју она ће на разне начине бити оштећена у релацији према другој деци, способности да касније имитирају одрасле... То је увежбавање социјалних улога. Рано учење и рано искуство су кључни за нормалан развој, јер особа касније може имати депривације различитог степена, попут неприлагођености разним социјалним ситуацијама, депресију и разна друга тешка оштећења.

СПЛАТОА: *Постоје и прелазни облици учења. Зашто прелазни?*

Проф. Марковић: Зато што се не уклапају у нашу дефиницију учења на коју ми много полагамо. Често нису трајни, попут сензитизације и хабитуације, поред којих у прелазна облике спадају још и рано везивање, рано учење, утискивање, експозиционо учење, при чему су социјално везивање и рано учење трајни.

СПЛАТОА: *При емоционалном везивању, да ли може доћи до неког сукоба мотива? На пример, мотива радозналости и сигурности.*

Проф. Марковић: То се најбоље види у Харловљевим испитивањима у којима мали резус испитује средину. У тренутку када се јави нека исувише интезивна драж за њега, на пример звонце, он одмах иде код мајке на неко време, и када задовољи мотив сигурности, он наставља са претходном делатношћу. Иако није директно везано за сукоб мотива, веома је занимљива тема која обухвата агресивност деце. Наиме, у многим истраживањима показало се да су деца агресивнија ако се родитељи не слажу око васпитања или су често у сукобу.

СПЛАТОА: *Често се дефиниција учења критикује јер се у њој наводи да је учење прогресиван процес. Зашто?*

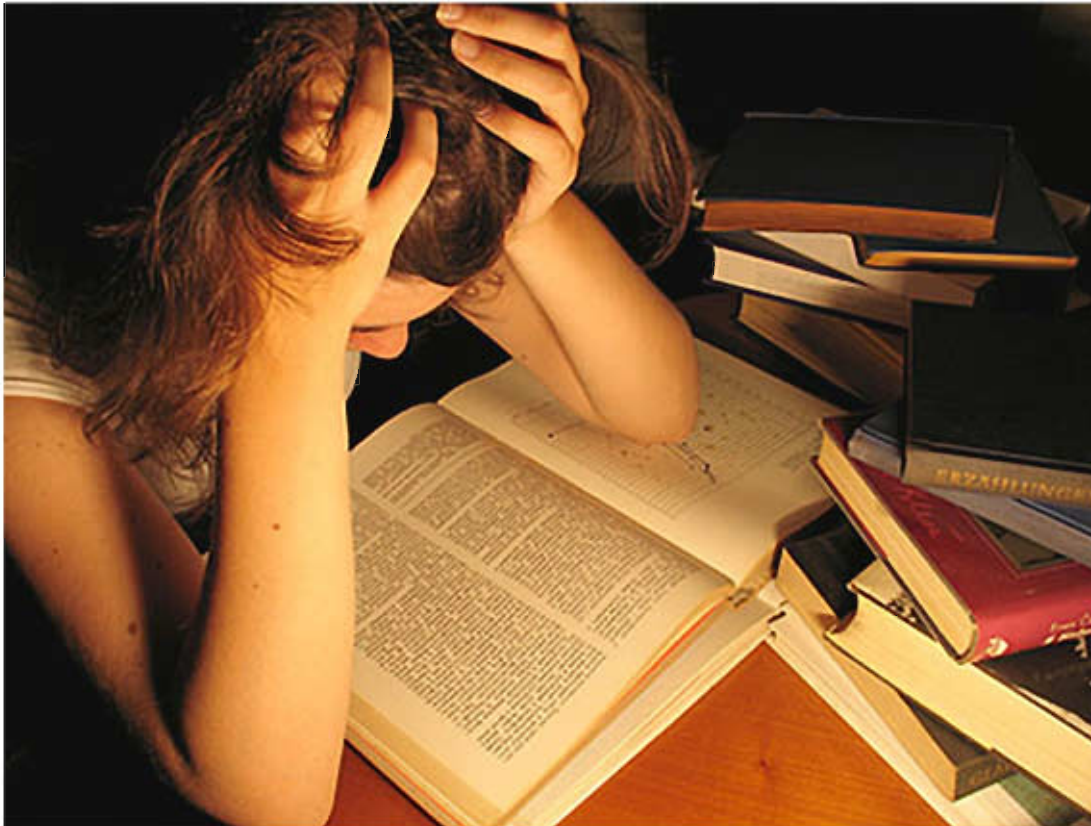
Проф. Марковић: Зато што постоје регресивни облици учења. Узмимо за пример пушење. Рећи да је учење искључиво прогресивно није добро ни у вредносном ни у теоријски неутралном смислу.

СПЛАТОА: *Малопре сте поменули агресивност. Да ли се девијантност у понашању учи шта утиче на јединку да се развије такво понашање?*

Проф. Марковић: Наравно да се учи, али се на исти начин може и одучавати. Агресивност може да се учи имитацијом, може да буде социјално поткрепљена, што је у реалности, заиста, чест случај. Поткрепљена је, такође, и у филмовима у којима је актер веома агресиван. То је такозвано супстативно поткрепљење. Особе које гледају овакве филмове, касније то имитирају. Питањима зашто је

СПЛАТОА: У психологији се раде ексерименти са животињама. Да ли можемо знати да ли је аналогија људи са животињама оправдана?

Проф. Марковић: Што је виши филогенетски ниво неке животиње, то је више аналогија оправдана. Иако нису увек толико драстични, није погодно изводити експерименте на деци и људима

људска јединка агресивна бавила се чувена теорија фрустрација. Она није показала велики експланаторни потенцијал јер, иако се иза сваког агресивног понашања може наћи фрустрација, постоје људи који су фрустрирани а нису агресивни.

. Не постоји ништа боље чиме бисмо се могли руководити па смо због тога осуђени на аналогије. Уз помоћ експеримената на животињама, можемо да направимо добру хипотезу након чега смо у могућности да посматрамо људе.

"I've gotten over my fear of tests, but now I seem to have developed studying anxiety."

СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА И УЧЕЊЕ

МЛАДЕН КАЛПИЋ

ПРАМСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ ВИДЕО СПОТА

Иако је за историчаре музике остало неодговорено питање да ли је песма претходила речи или обратно, за њих је посве сигурно да је музика стара колико и човечанство само и да је свака етничка група, без обзира на своје пребивалиште и досегнут степен цивилизације, имала своју посебну музику, која је тежила да првенствено постигне религиозни и социјални ефекат, а не чисто докољичарско забавно-музички. Певане и римоване поеме, ритмички плесови и бајалице играле су код свих древних народа значајну улогу при обредним свечаностима у којима су се мешале религија и магија. Античка музика је била претежно вокална и сва лирска дела су се неизоставно певала било као монолози, дијалози или хорови. Изузетно је битно истаћи да је хорска песма родно место античке трагедије. Ово рађање драматургије из музичке хармоније можемо гледати као прапретечу видео спота, јер је музика по први пут добила своју визуализацију у складу са наративом стиха. Појава опере у XVII веку доприноси додатној шароликој визуелној надградњи популарних мелодија. Симптоматична за, из алтернативног угла истраживања промо-клип проблематику, преломна су и два дела која су у митско-религијском кључу означила преку потребу аутора за визуалном презентацијом музичког материјала. Микеланђело Буонаротигјева (1475-1564) илустрација црквене химне DIES IR AE велелешном иза-олтарском фреском у Сикстинској капели у Ватикану и симфонија Александра Скраљабина "Прометеј – Поема о ватри", која је 1910. написана за оркестар и машину која је бацала светлост унаоколо у складу са програмском структуром композиције. Прометеј, као онај који у буквалном преводу

предходио је тако нераскидивој синтези филма и музике у данашње доба, где више није јасно да ли филм користи музику као средство за своју већу комерцијалну примамљивост или обратно, мада се у научној литератури на филм у овом контексту најчешће реферира као на хардвер, а на музику у њему као на софтвер. Истражујући проблематику и историјат видео спотова дошао сам до немалог парадокса – односно пронашао сам на Jazz Singer DVD 80th anniversary edition – bonus disc-u (Dawn of Sound) кратке музичке филмове са тонским записом, који се уклапају у наше појмање спота, који су 33 године старији од првог звучног филма. Најстарији од њих потицао је из 1894. и био је израђен за претечу биоскопа– кинетоскоп захваљујући раном експерименту са сликом и звуком Томаса Алве Едисона. У овом клипу (који је читаву годину старији од првог немог филма браће Лимијер) Едисонов асистент, Вилијам Кеј Ел Диксон, свира виолину док пар уз то плеше. Ипак га не можемо сматрати спотом у данашњем виду визуелно-комерцијалних реклама за носаче звука са истим мелодијама, јер су прве комерцијалне плоче издате тек десет година касније, 1904, те их ово није могло рекламирати. Први сингл са музиком из филма издат је 1927. уз филм "Jazz Singer". Након "Певача Џеза" публика је по први пут била у могућности да песму прво види на екрану, а тек потом је купи и одслуша. То се догодило са песмом "Mother Of Mine (Mother Divine)", коју је Џолсон снимио 18. августа 1927. То је био први саундтрак сингл икад издат, док је први саундтрак албум била музика за Дизнијев цртани "Снежана и седам патуљака". Чак ни неми филм никада није био потпуно нем, увек га је пратила жива музика. Тако смо у доба "немог" филма у ствари имали најразноликије саундтраке за пројектоване филмове икад.

Србија и Балканско полуострво имају специфичну историју развоја религије ка ономе што је она данас. На релативно малом географском простору прешлићу се разне културне и религиозне традиције. Србија није изузетак нарочито када се ради о религији. Када се говори о већинском, хришћанском (православном), становништву битно је нагласити да православље није толико укорено или још боље речено није искључиво како се то можда чини на први поглед. Многи аутори, који су се бавили проблемом религиозности на овим просторима, указују на еклектичну природу развоја религије која је овде последица бурних историјских промена.

Поред Српске Православне Цркве и њених учења, постоје и друге врсте религиозности које православни верници практикују, а приписују православљу, што је најчешће последица незнања.

Наиме, уз учења СПЦ, већина српског становништва обавља религиозне праксе од којих неке имају корен у словенском паганизму, а неке су настале као последица прихватања православља. Последица адопције православља и адаптације истог на паганску базу имао је за последицу нешто што аутори означавају као „Народно православље“ или „Народна религија Срба“.

Од краја другог светског рата па до касних 80-их година XX века, Титова Југославија, а у тој Југославији и Србија, бивају подвргнуте владавини комуни стиче партије.

Једна од специфичности комунизма је и јасан антирелигиозан став. Захваљујући забрани религије у Титовој Југославији долази до опадања религиозности становништва, барем када се ради о јавном практиковању и показивању одређене верске припадности.

Након Титове смрти и распада комунистичког система почетком 90-их година XX века, Југославија, односно Србија улази у бурно раздобље које су обележили цепање

дотадашње СФРЈ и ратови. У следећих 10 година колико су ратови и немири на овим просторима трајали, долази до феномена који није специфичан само за ове просторе, долази до обнављања религиозности. Под овим подразумевам нову спиритуалност (и индивидуалну спиритуалност), паганизам (сујеверје, врачаре, бели магови и сл), и повратак хришћанској традицији (православљу). Долази до експанзије разних врста видовњака, исцељитеља, пророка, самозваних белих и црних магова и сличних особа које су наводно имале неку врсту моћи везане за онострано и спиритуално. У том раздобљу већина становништва је на неки начин почела да се бави или интересује за нову спиритуалност, уз коју је комбиновала и елементе из православља.

Током 90-их година долази до експанзије НРП коју прати и повећана мобилизација нових верника и чланова тих организација. Ово је последица тога што су људи са једне стране тежили некој врсти спиритуалности и индивидуалне религиозности у периоду када су рат и санкције били део свакодневнице, а са друге стране када се та спиритуалност није могла наћи у православљу будући да је за педесет година комунизма на овим просторима традиција православља у породици била замењена наметнутим атеизмом.

**ПРОБЛЕМ ДЕФИНИСАЊА НРП И ЗМОУПОРЕСБА
ТЕРМИНА У МЕДИЈИМА СРБИЈЕ**

То што је конунизам наметао атеизам не значи да није било људи који су практиковали православне обреде и учења, али се то сводило на тајну – приватну сферу о којој се није јавно говорило. Овакво стање се задржало неколико деценија што је било довољно, не да у потпуности уништи свест о православљу, већ да наметне неке друге институције које су замениле цркву. Баш због тога није био довољан само пад комунистичког система да би се народ „преко ноћи“ вратио православљу.

Како је растао број НРП и њихових чланова у Србији тако је сразмерно растао и број конфликта везаних за исте. Наиме, забележено је више самоубиства, пљачки, убиства, „ритуалних“ убиства, итд. који су приписивани деловању неке секте или повезаности неког од актера у конфликту са сектом. Чињеница је да је за време рата стопа криминала, убиства и пљачки, била много већа него што је то била у „нормалним“ условима, па се и број разних друштвених конфликта такође повећао.

Такође је чињеница да се у исто време праг толеранције код људи смањивао као последица услова живота, ратног окружења, хипер инфлације, санкција, итд) тако да су били све учесталији конфликти између чланова одређених суб – култура, навијача, панкера, денсера. хеви металаца, итд. Било како било, повећан број конфликта са сектама је убрзо почео да пуни дневну штампу и часописе жељне сензација.

Да ли због скретања пажње нације са дешавања на политичкој сцени, немаштине, и сличних проблема, или због дељења кривице за лоше стање у земљи са силама које су била у рату са Србијом, тек, током последње деценије ХХ века секте постају „проблем“ за државу и добијају простор у медијима какав раније није забележен. Проблемом секти се нису бавили научници у чије поље рада оне спадају, већ су се њима претежно

бавили разни аналитичари, наводни стручњаци и чланови полиције (и то претежно они који су вршили увиђаје). Због овога, готово све књиге о сектама у Србији су написали бивши или актуелни чланови полиције или новинари. Готово све књиге су писане као нека врста начина за упознавање са опасностима које вребају од секти, са друге стране књиге су писане и као „приручници за одбрану“ од истих. Грађани су се упознавали са проблемом секти преко емисија као што су „црни бисери“ и њој сличних емисија, а поред дневне штампе и кроз часописе као што су „Треће око“ или „Зона сумрака“.

Било како било, слику о сектама, грађани су могли да склопе само из полицијских извештаја или искустава и „исповести жртава секти“ које су се могле наћи и на телевизији и у часописима. Као последица оваквог упознавања са материјом створена је слика о сектама које су представљене као нешто опасно, мистично, а са тенденцијом да отима људе („Жртве“) и да им извуче новац како би их контролисала, отела им новац или у крајњем случају убила (жртвовала у неком од ритуала). Да та слика нема много простора за реално стање или сагледавање врста секти појединачно говори и чињеница да се у готово сваком новинском чланку нађе по нека слика обрнутог крста, јарчеве главе, неког мистичног симбола (који нема везе са деловањем те одређене секте, или са религијом уопште) итд.

Реч је о слици која је створена захваљујући претежно стању у земљи, новинарима који су мистификацију искористили као само промоцију самих себе као „стручњака“, „сектолога“ и сл. и „стручњака“ који су у својим идејама и искуствима проналазили материјал за књиге које су се добро продавале, а да су притом далеко биле од научних студија.

ПРОБЛЕМ ДЕФИНИСАЊА НРП И ЗЛОУПОТРЕБА ТЕРМИНА У МЕДИЈИМА СРБИЈЕ

БОРИЛАЧКИ КЛУБ (1999). ДЕЈВИД ФИНЧЕР

Борилачки клуб против насиља

Садржај новчаника, дневне собе или фрижидера, затим посебне ципеле за савршени посао и увек иста кафа са мало млека за успут, све те безбројне и небитне појединачне ствари које у збиру чине накарадну илустрацију онога што мислимо да јесмо, на крају нас и оставе неспособним да постојимо осим у материјалним оквирима које смо сами себи пажљиво изградили. Редитељ Дејвид Финчер користи све предности филмског језика да дочара оно што Чак Палахњук сличном поетиком објашњава у истоименој књизи по којој је филм и настао - Тајлер Дурден је управо то отелотворење ноћне море која се уздигла из неоствареног сна о неком бољем месту, једини начин на који мислимо да смо способни да променимо нешто. Неприкладни инсерт кадрови на породичним филмовима прелазе у кућно прављене бомбе, а затим и у крв - ипак, све само да се избегне било каква емоција, тачније, да се остане далеко од оне огољене коју представља нико други до жена. Наиме, оно што оба аутора раде је врло јасна критика патријархалног друштва и идеала, првенствено мушког, који нам оно поставља. Кроз наратора који своју утеху на почетку проналази у групама за подршку у којима му није место, они се не подсмевају само идеалу већ и нашој немоћи да га се ослободимо. Утеха се у ситуацији, до које себе доведемо, спознаје када је већ немогућа и то, крајње иронично, у стиску руке жене која представља недопустиву жељу. На крају, Борилачки клуб потврђује да се насиље које нам овај свет представља као адекватну побуну неминовно претвори у аутодеструкцију. Иако управо идеја деструкције и јесте она око које се чланови Борилачког клуба окупљају, чини се да је ту искључиво

борити истим таквим средствима. Уосталом, и клуб који се третира као претња конзументском друштву је, редитељском и пишчевом иронијом, једно место на коме су сви једнаки. Дакле, грчевито се хватамо јединог (и погрешног) начина који нам је омогућен да бисмо дошли до исправног циља који се чини вредним борбе, циља на коме схватамо ко смо у ствари и на ком смо у стању да се у лице смејемо покушајима савршенства неког света ком нам је речено да припадамо. Да, овај филм очајнички тражи борбу, али ону мање очигледну, ону која не долази у виду агресије.

Маша Сеничић

CABARES. CABARE!

„У држави живиш, у брак улазиш, а у театар идеш.“ су интригантне речи којима почиње ова изванредна представа.

„Кабарес, Кабарей“ је монодрама у изведби Зијаха А. Соколовића. Реч је о представи која траје чак два и по сата, а ни у једном моменту вас не натера да погледате колико је још остало до краја. Знаш, звучи немогуће, али феноменални Соколовић успева сам да држи сва ваша чула заокупљеним, без паузе за цигарету и без иједног реквизита, осим сопственог гласа. Овај глумац два и по сата, буквално, не стаје, не мирује, он: шапуће, виче, пева, игра, скаче, трчи и баца вас из једне емоције у другу. Само сам чекала када ће да се сруши. Срећом, није.

СПЛАТ А

УСПОРЕНИ
КАВАР

О чему се заправо ради? У поднаслову ове представе стоји „животна комедија“, али више бих рекла да је у питању иронија. Ради се о кризи средњих година, о ожењеном човеку који у њу улази и о питањима која он животу поставља. Ради се о: његовој свакодневници, искуству, филозофији, медиокритету, сексу, о његовој деци, његовој жени и њеној родбини. Овај средовечни човек је све своје животно незадовољство преселио у своју жену, у њене навике, у њена кулинарска (не)умећа и у њену родбину. Он проводи ноћи седећи у кухињи и разговарајући са мравима, покушавајући да открије шта је то он животу скривио да га тако казни и да се баш њоме ожени. Говори о најпрљем „мраку брака“. Прича о томе како је у почетку љубав цветала и како је временом све постало једнолично и монотono. Посматра слику са венчања на којој се сви смеју осим њега и тек сад му је јасно зашто. Размишља кад је последњи пут изашао са посла, а да није помислио: „Боже, с каквим ја кретенима радим!“, кад је последњи пут објашњавао нешто деци у вези са школом, а да није побацао њихове свеске због беса и кад је последњи пут разговарао са женом, а да се то није претворило у „За све је крива твоја мајка!“. А у тмини ноћне

кухиње од мрава не добија никакав одговор и ужасава га „мрак брака“ који га обухвата.

Соколовић је вешто између својих брачних анегдота уплео филозофска размишљања о животу. Долази до најразличитијих закључака, од којих морам да издвојим: „Највећа будала се крије у огледалу!“

Овај једноставан и прост живот Зијах описује једноставним и, понекад исувише, простим речима. Неки описи, иако врло креативни и сликовити, су били исувише вулгарни и детаљни. Наравно, ово није спутавало публику у смеху до суза.

Након гледања „Кабарес, Кабарен“ запитала сам се због чега је баш жена окривљена за све и да ли брак нужно после тридесет година мора да се претвори у најосетљивију дипломатију, неподношљиву монотонију и ноћна филозофирања са мравима? Ово ми је пало на памет можда зато што сам оптимистична, зато што сам жена и можда зато што никада нисам била у браку. Надам се да се нећу сетити ове представе после тридесет година заједнице и рећи: „Соколовић је ономад био у праву.“

Ову представу можете погледати у Позоришту „Славија“, по студентској цени од 600 динара.

Миа Секулић

„Као компензација смањењу политичке и економске слободе јавља се тежња за повећањем сексуалне слободе. И диктатор ће добро учинити (у колико му је потребна војска за кланицу и породице с којима ће колонизирати покорену територију) ако подстрекава ову слободу. Што се тиче слободе сањарења под утицајем наркотика, филма и радија, она ће помоћи да се његови поданици измире са ропством које је њихова судбина.“ Каже Ерих Фром у својој књизи “The Sane Society” (стр. 223-4). Осамнаест година наоко што сам први пут сусрео своју необуздану тинејџ вршњакињу,

Јелена Хелц: - Мислиш – колико прстију отворен или!?:) Ма, сви су подједнако затворени. Чак се и на сличан начин такмиче међусобно у тој „слободарности“ Ма, можда се најмање контролише радио, а и то је прецизно усклађено са његовом слушаношћу. Нема те паметне мисли коју ће просечан грађанин чути на радију, а да је неће потиснути гомила ружних информација и несносних глупости које ће у току дана чути и видети на ТВ-у. А оно што мене као глумицу фрустрира је – положај средства. Ја сам глина или инструмент који чека да га неко узме и од њега нешто створи. Јако је тешко бити начин некоме ...

Јелену Хелц, на наступу пред мојом школском клупом у заједничкој гимназији, кад ју је наша професорка српског довела из суседног одељења, да на часу демонстрира своје глумачке способности имитирајући бурлескини наступ Цеце Величковић током извођења песме „Кукавица“, причам с њом као данас, у разним варијантама присутним медијским ликом који фасцинира нове мале девојчице на ову фромовску тему.

Младен Калпић: - Који од медија, у којим ти активно учествујеш, доживљаваш као најотворенији? Радио, телевизију, позориште, филм...?

Младен Калпић: - Које су то трансформације текста које доживљавају Есхил и Шекспир да би добазали пред нашу публику?

Јелена Хелц: - Ја играм у једном Еурипиду, у једном Софоклеу, у једном Шекспиру, у Нушићу, у Стерији и могу ти рећи држе се, а кад неком излети БРЕ ми какво „бре“ у Шекспиру, мада има колега које не вреди опомињати. И даље ту негде једни друге држимо и опомињемо, е сад, да л' је то сам концепт његов то је друго питање, али сам текст је ту а најгори писац је жив писац кад ти он дође, па ти не да да мењаш. Кад смо почели да радимо „Баханткиње“ имали смо скандал у позоришту, зато што смо одбили превод Гаре Росић

ИНТЕРВЈУ СА ЈЕЛЕНОМ ХЕЛЦ – ГЛУМЦОМ И
ВОДИТЕЉКОМ – ТАКСОМ ИЗ РАЈАНТ И ШОА
В.М.П. ВЕЛИКИ БРАТ

ИНТЕРВЈУ СА ЈЕЛЕНОМ ХЕЛЦ — ГАУМНДОМ И ВОДИТЕЉКОМ — ГЛАСОМ ИЗ РИЈАЛИТИ ШОА В.И.П. ВЕЛИКИ БРАТ

с модерног Грчког плаћен и тражили Гаталицу с старогрчког. Можда смо ми последњи мисионари, овако групно гледано, одржавања неке речи онако како је она написана и баш сам била поносна на читаву екипу кад, око реченице и да л' је у њој речено оно што треба или не, поведе се читава философска расправа.

Младен Калпић: - *Како би изгледао графикон на какве врсте представа људи долазе у већем, а какве у мањем броју?*

Јелена Хелц: - Мање долазе на представе које нису на прву лопту разумљиве. Најмање публике имају „Баханткиње“ и „Цар Едип“, факат јесте да је тешко људима да прате антички текст колко им је тешко и да дају по други пут 800 дин за карту, након што су га прочитали код куће, друго то су представе у којима нема банализације, а они воле оне које их растеређују, а не суочавају и терају да се замисле. Не могу да их кривим зашто беже од тога. „Велика драма“ Синише Ковачевића је 8 година препуна и „Веселе жене Виндзорске“ су препуне, људи висе с треће галерије.

Младен Калпић: - *Можда зато што у наслову пише „ВЕСЕЛЕ“?*

Јелене Хелц: -Због Ланета Гуговића, под број један и зато што је потпуна разбирига к'о групна терапија, а „Велика драма“ је пуна због Вука Костића, Љиље Благојевић. Људи воле да се поистовете.-

Младен Калпић: -*Ти, као глас из куће „Великог Брата“, како се осећаш док то радиш? In control к'о Минг Немилосрдни?*

Јелена Хелц: -Не, не осећам се. Ја ти морам рећи да није мени „Велики Брат“ незанимљив феноменолошки шоу, то прво као једна озбиљна студија људи. Ја сам први „Велики Брат“ додуше, тад сам била дојиља, али сам га веома помно пратила као неко кога је највише померио филм „Труманов Шоу“ мене је „Велики Брат“ шоу фасцинирао, тако да ти

кажем мени је било велико задовољство и изазов да будем део тог пројекта од друге сезоне па на даље сам (радила) сваку. Оно што највише дира су свакако људска понашања у одређеним ситуацијама а ја сам доживела негде Великог Брата ја сам била на класи у другом граду са људима које уопште не познајем осуђена на њих 24 часа дневно и знам како је то страшан осећај страховит, фрустрирајући још сам ја имала где да прошетам и изоговарам да ме нико не гледа, оно с почетка док сви су свесни камера па кад их престану бити свесни ил кад су свесни па их престане бити брига што су ту камере ти трипови да су се заљубили, умишљена то све можеш да негде пројектујеш на свој живот да ли сам ја заробљена на пример у кући првих годину дана с дететом колико сам ја тога триповала да није имало везе са стварношћу... Мене кад су ме позвали то да радим мени је то било изузетно занимљиво, изузетно. После ајд може ко шта да мисли куда је који шоу отишао и куда која прича али ја иза тога стојим зато што да су ме позвали да радим „Фарму“ вероватно бих имала напрснуће мозга а ово како да ти кажем у крајњој линиј опет ја сам схватила негде да не могу да одговарам за све аспекте ал ту сам се изборила да моја врста коментара и тог нараторства има још нешто сем тога да звучи секси и хладно што ће мене чинити на правом месту у том пројекту.-

Младен Калпић:-*Јел имаш неки омиљени моменат?-*

Јелена Хелц:-У „Великом Брату“ Немам омиљени имам грозан моменат кад сам дошла и схватила да су они погинули то ми је било уффф. Омиљени, омиљени, омиљени не могу да се сетим човече... Кад је дошла супруга Милића Вукашиновића тамо па он прави нека...ха ха.-

Младен Калпић:- *Рециклирање културе код нас?-*

Јелена Хелц: Ма шта се, човече, рециклира?! И где...поведи ме тамо, платићу ти колаче! :)

Био један човек може и жена, (унапред се извињавам због нечег што уствари и није моја грешка, наиме, српски језик нема израз за људе у општем смислу, човек овде не значи мушкарац, већ оно што се на енглеском каже human, човек, homo sapiens sapiens, прим. аут.), и био један пас, па добро можда и није био пас, али као да јесте, тако се бар понашао. И ово је прича о њима.

Човек, који је био жена, и пас, који баш и није био пас, али као да јесте, су се упознали случајно. У мору других, човек, који је био жена, и пас, који баш и није био пас су се загледали једно у друго.

У тим тренуцима и неким тренуцима касније, човек, који је био жена, се лепо опходило према псу, који баш и није пас, али се тако понашао, и баш због тога, пас је помислио да је човек, који је био жена његов, и да је он, пас, који баш и није био пас, али се тако понашао, био њен, и да су они можда чопор. Међутим, пас, који баш и није био пас, својим пасјим умом, није могао да схвати да, човек, који је у ствари жена не мисли тако и да се тако понаша према псу, који баш и није био пас, баш због тога што се пас, који није стварно пас, тако понаша.

И тако, дуго, многих месеци је трајало њихово, човек – пас дружење, и ако пас није био пас, али као да јесте, бар се тако понашао. Пас је понекад добијао коску, и то га је чинило срећним, јер он иако није био пас, попримио је многе особине пса. Није увек добијао праву коску, понекад би добијао и ону гумену варалцу, која је изгледала као коска, али у ствари није била, псу је и то било интересантно, јер се са њом дуже играо. У неку руку, коска је коска, све једно је ли је права или гумена. Био је срећан, због те коске коју је добијао, али је у дубини своје, просте и племените, пасје душе знао, да он није пас, али да се тако понаша, да он није у чопору, са тим човеком који је био жена. И да тај човек који је био жена вероватно има још пуно таквих паса, који баш и нису пси, али се тако понашају, којима понекад баца по коју кост, и да њој, човеку који је био жена, ништа и не значи један пас, луталица, више или мање.

Пас, као што знате, јесте пас, што у овом случају баш и није био, али као да јесте, бар се тако понасао, али није глуп, и нико му не може оспорити, његову псећу интелигенцију. Дакле, пас, који и није био пас, такође није био ни глуп, те је одустао, али не сасвим, јер опет и ако није био пас он се тако понашао, од свог човека, који је био жена и кости, правих и гумених, које му је она бацала. И опет, није потпуно одустао ни од свог пасјег живота, јер иако није био пас, тако се понашао, сад већ само понекад, и у тим тренуцима лутао би градом, као прави пас, и ако то није био, и одлазио би по своју коску, код човека, који је био жена.

Филип Стефановић

Обуздајте разум,
да не лепи одмах за ваше срце баш сваку слатку реч коју чује.
Обуздајте разум,
јер некад се деси да срце због таквих речи тешко и дуго болује.
Не дајте да вам баш свака топла реч
душу срећом разболи.
Не дајте јер неке речи нису ништа сем слова,
неке су лажна утеха,
али ипак помогну да се дочека зора нова.

Анђела Годоровић

НЕКЕ РЕЧИ НИСУ НИШТА БАСНА: А СЕМ СЛОВА

ИСТОРИЈАТ ЖЕНЕ КАО ИДЕАЛНО
ПОДАТНО ТРПНОУ ОГЛАСНОУ ПАНОУ
У РЕКЛАМИ

Први обавештајно рекламни оглас у новине поставио је 1630. француз Theophraste Renaudot у "La Gazzete De France" док је William Tayler 1786. почео да нуди своје услуге као агент штампара и књижара у "Maidstone Journal-u". Ипак, тек година 1842. се рачуна као почетак историје модерног оглашавања. Тада је Volney B. Palmer основао прву званичну рекламну агенцију у Филаделфији. Жене су, иако тад још у корсетима и нерегулисаног гласачког статуса, од самог почетка у рекламама биле представљане као идеални огласни простор унутар огласа на чијим се лицима исцртавала заводљива рекламна порука било да је у питању била арт нуво стилизована озбиљна дама која чита New York Times (из 1895) ил црно бела фотографија Сара Бернард која алаво рекламира чоколадне бомбоне (1896). Чак је једна чупава заводница с косом до колена са зеленкастог плаката за тоник за јачање косе под именом ДАДА инспирисала читав дадаистички покрет да се 1916. назове по овој кикотавај косматој кокетки. И ране рекламе за Кока колу фирме D'Arcy из 1906. красила је дама с црвеним пеширом и цветом у коси те је било врло двосмислено да ли је „Full Refreshment“ доносило пиће у чаши пред њом или та дама сама. Већ 1928. имамо рекламне кампање са голим женама на плакатима. То су биле оне за Woodbery козметику и Cannon пешкире. У обе кампање својом нагом позадином нас је почастила фото модел Dixie Ray. (Голи мушкарци у рекламама ће се појавити тек 1967!) На плакату за салон кућних апарата који се одржавао 26. јануара 1933. у Паризу, жена је била представљена као гигантски бели робот с метлом и зубчаником место срца. Даме су се суверено обреле и у рекламама за цигаре тако да су господа на плакату за Camel реферирала на њих са „I'd walk a mile for a Camel but a miss is as good as mile“ док се друга лепотица на рекламном панону за Chesterfield цигаре похотно нагињала ка пушачу да усрдне мало његовог дима уз напис „Blow

Some My Way“. Жене су проминентно кориштене и на пропагандним ратним плакатима као што је војник који држи фотку своје драге и каже „My girl's a WOW“ где је WOW било не само ономатопејски комплимент већ и скраћеница од Woman Ordinance Worker. Жене су завртале рукав и на War Production плакатима говорећи „We Can Do It“ притом приказујући како своју мишицу тако и својим лактом метафору за чин пенетрације. Током педесетих затичемо женске ликове који у оргастичком заносу свете Терезе испијају Нес кафу тврдећи да је она 100 посто кафа! А у шездесетим како љубе Philips електричним бријачима глатко избријана лица својих мужева. Ипак за продају Малборо цигарета које су у почетку у прве три декаде биле женске цигаре „миле као месец мај“ била је потребна чврста мушка рука и тек кад су каубојски мачо ликови почели да је рекламирају она је постала светски најпродаванија никотинска марка. У осамдесетим сексуално хиперактивна млада францускиња Nicole рекламирала је Рено аутомобил док је жена која плеше с мушкарцем на реклами за пиће Dark Spirit – Тиа Мариа представљена с репом шкорпије иза његових леђа уз упозорење „She may not be what she seems - Enjoy responsibly“. Жене као недвосмислени сексуални објекти навек спремне за оргију најефектније су као такве изузетно духовито и ништа мање вулгарно представљене на рекламним плакатима за CLUB 18-30 у свим могућим ласцивним позама у којих их на плажи и у кафићу захваљујући помереној перспективи можемо затећи. Ипак, врхунац овог сексистичког стереотипа можемо пратити све до Шпанског самостана у ком главна опатица у реклами за лепак лепи отпали фалус малом керамичком херувиму притом га дувајући окреће наопачке право на горе као да је у ерекцији.

На промоцији првог броја часописа СПЛАТОА у кафе бару Плато, 28. октобра увече, врвело је од људи, док се позитивна енергија осећала у ваздуху. Истоимени бенд Сплатоа је забављао публику више од сат времена, да би после њих музику пуштао Ди џеј. У паузама између свирке, редакција часописа је представила пројекат СПЛАТОА, као и први број часописа, који је дељен у току саме промоције.

Хвала што сте дошли и подржали часопис свих студената Филозофског Факултета. Жао нам је због гужве, и чињенице да је Плато у једном тренутку био премали за све нас, али заиста нисмо очекивали да ће толико људи бити заинтересовано да са нама подели тај, за нас веома важан, тренутак.

Хвала вам на свему, и не заборавите да смо ми ту због вас, јер само заједно, ми можемо да променимо нашу стварност!

АКТИВИРАЈМО СЕ!

**ПРОМОЦИЈА ПРВОГ БРОЈА ЧАСОПИСА
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА, СПЛАТОА**

